

Elintarviketeollisuuden talouskatsaus 1/2015

Heikko yleinen talouskehitys, kiristynyt kilpailu, elintarvikkeiden hintojen lasku ja Venäjän elintarvikkeille asettamat tuontikiellot rasittavat elintarviketeollisuutta. Tuotanto supistui vuoden 2014 aikana ja suhdannetilanteen ennakoidaan pysyvän tavanomaista heikompana myös kuluvan vuoden alkupuoliskolla. Vastauksena haasteisiin alan yritykset investoivat voimakkaasti toiminnan tehostamiseen ja tuotannon laajentamiseen.

2.3.2015

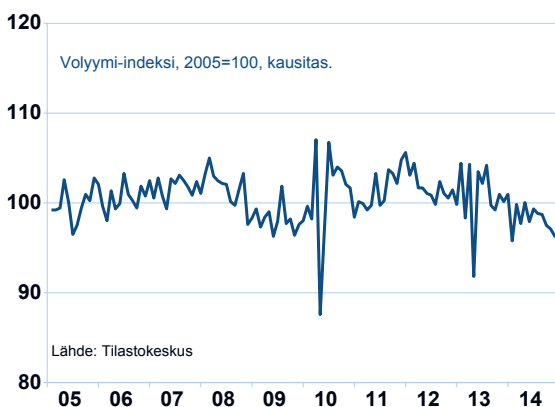

ELINTARVIKETEOLLISUUDEN TUOTANTO VÄHENEÄ

Elintarviketeollisuuden tuotanto on laskusuunnassa. Tuotantomäärät vähenivät teollisuustuotannon työpäiväkorjatun volyyymi-indeksin mukaan viime vuoden viimeisellä neljänneksellä runsaat 4 %. Koko viime vuoden aikana tuotanto supistui heikon loppuvuoden vuoksi 2,9 % edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta. Koko teollisuuden tuotanto pieneni viime vuonna 2,6 %.

Kotimainen liikevaihtokehitys oli elintarviketeollisuudessa syksyllä vielä kohtalaista, mutta vähittäiskaupan ja ravitsemustoiminnan heikko suhdannetilanne varjostaa myös kotimaan näkymiä.

Elintarviketeollisuuden tuotanto

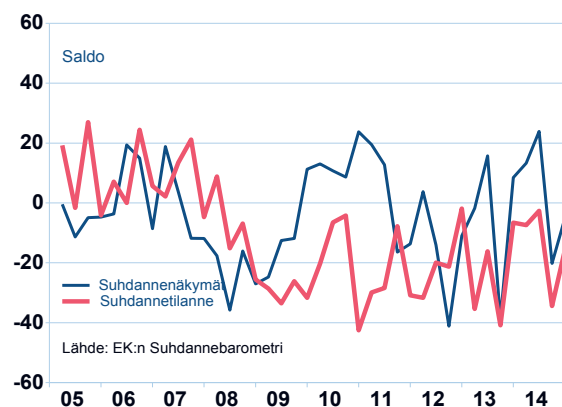

SUHDANNENÄKYMÄT LIEVÄSTI MIINUKSELLA

EK:n helmikuun alussa julkistaman Suhdannebarometrin mukaan Suomen elintarviketeollisuuden yritykset arvioivat tämänhetkisen suhdannetilanteen hieman normaalia heikommaksi.

Suhdanneodotukset ovat piristyneet jonkin verran viimeisyksisestä notkahduksesta, mutta tilanteen ennakoidaan pysyvän vaisuna kuluvan vuoden alkupuoliskollakin. Kysyntä on edelleen vaimeaa ja tuotannon ennakoidaan pysyvän pääosin ennallaan kuluvan vuoden alussa. Myyntihintojen sen sijaan arvioidaan laskevan lähikuukausina.

Elintarviketeollisuuden suhdanteet

EUROOPAN ELINTARVIKETEOLLISUUDEN TUOTANTO LOIVASSA NOUSSUSSA

Euroopan elintarviketeollisuuden tuotantomäärät kääntyivät viime vuonna nousuun heikosti sujuneen vuoden 2013 jälkeen. Tammi-marraskuun 2014 tuotanto oli 1,7 % vuoden takaista suurempi.

EU:n elintarviketeollisuuden luottamusindikaattori vahvistui lievästi tammikuussa 2015, mutta luottamus oli edelleen hie-man tavanomaista heikompi. Tuotannon ennakoitaan kasvavan hivenen alkuvuoden kuluessa, mutta myyntihintojen sen sijaan arvioidaan laskevan lähikuukausina.

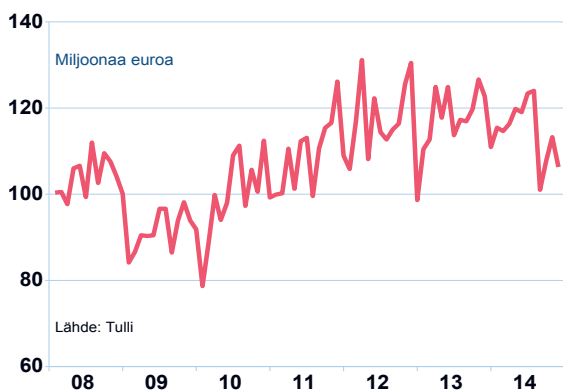
ELINTARVIKKEIDEN VIENTI KÄRSII VENÄJÄSTÄ

Elintarvikkeiden viennin arvo oli viime vuonna laskussa Venäjän tuontirajoitusten vuoksi. Elintarvikeviennin arvo vuonna 2014 oli ulkomaankauppatilastojen mukaan 1 595,3 miljoonaa euroa eli 2,2 % vähemmän kuin vuotta aiemmin (jalostetut elintarvikkeet -4,7 % ja maataloustuotteet 16,5 %). Merkittävimmät alan vientituotteet olivat alkoholijuomat, juusto, muut elintarvikkeet ja muut maitovalmisteet.

Venäjän viime elokuun alussa asettama eläinperäisiä elintarvikkeita sekä vihanneksia, syötäviä juureksia ja mukulakasveja koskeva tuontikielto vähensi elintarviketeollisuuden vientiä Venäjälle 30 % vuonna 2014 verrattuna edellisen vuoteen. Eniten on kärsinyt suurin tuoteryhmä maitotaloustuotteet, joiden vienti Venäjälle on ollut elokuusta alkaen hyvin vähäistä.

Elintarviketeollisuuden tuotannosta noin 15 % menee vientiin. Suomalaisia elintarvikkeita viedään eniten EU-alueelle. Venäjä on edelleen merkittävä vientimaa. Sen osuus vuonna 2014 oli 19,4 %. Merkittävimmät elintarviketeollisuuden vientituotteet ovat alkoholijuomat, voi, juustot, muut maitovalmisteet, sianliha ja muut ravintovalmisteet.

Elintarvikkeiden vienti

MYÖS ELINTARVIKKEIDEN TUONTI ON LASKUSSA

Elintarviketuonnin arvo vuonna 2014 oli 4 265,1 miljoonaa euroa. Se oli 1,3 % alemmalla tasolla kuin edellisvuonna (jalostetut elintarvikkeet -1,4 % ja maataloustuotteet -1,1 %). Merkittävimmät tuontituotteet olivat alkoholijuomat, hedelmät, juusto ja muut elintarvikkeet. Sokerituotteiden tuonti väheni viidenneksellä ja viljatuotteiden tuonti laski kolme prosenttia.

PALKKASUMMA KOHONNUT

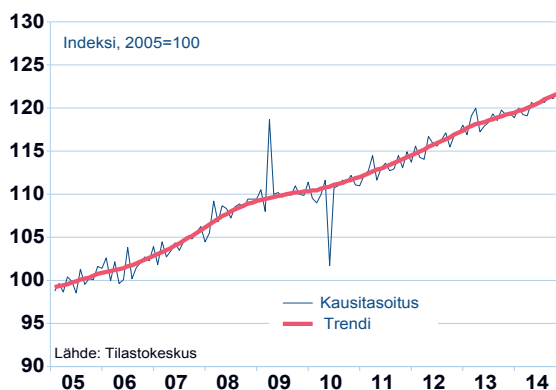
Elintarviketeollisuuden palkat nousivat ansiotasoindeksin mukaan viime vuoden viimeisellä neljänneksellä 1,6 % vuoden 2013 vastaavasta ajankohdasta.

Alan maksamien palkkojen yhteissumma kasvoi palkkasum-makuvaajan mukaan viime vuoden viimeisellä neljänneksellä 2,1 % vuodentakaisesta.

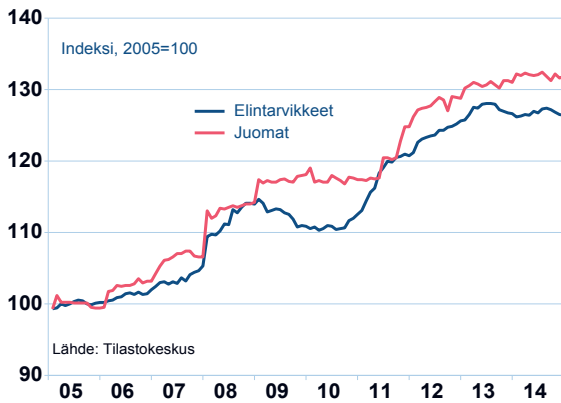
Palkkasumma on kehittynyt pitkällä aikavälillä myönteisesti, sillä alan työllisyys säilyi kohtalaisena myös vaikeina aikoina. Finanssikriisin vaihe näkyy vain melko vähäisenä notkahduksena kuvaajassa.

Kotimarkkinat ovat kuitenkin alkaneet hiipua ja tulevien vuosien ennusteet ovat hyvin alhaisia. Lisäksi päivittäistavara-kaupan voimakas hintakilpailu heijastunee myös elintarviketeollisuuden kannattavuuteen.

Elintarviketeollisuuden palkkasumman kehitys

Elintarviketeollisuuden tuottajahinnat

TUOTTAJAHINNAT VIIME VUONNA LASKUSUUNNASSA

Elintarvikkeiden valmistuksen tuottajahinnat alenivat viime vuoden viimeisellä neljänneksellä aavistuksen verran edellisestä vuodesta, mutta juomien valmistuksen hinnat nousivat puoli prosenttiyksikköä. Koko vuoden 2014 aikana elintarvikkeiden tuottajahinnat laskivat 0,4 % edellisestä vuodesta. Juomien hinnat nousivat vuonna 2014 noin 0,9 %.

Maatalouden tuottajahinnat (pl. turkistuotteet) laskivat 5,3 prosenttia vuoden 2014 kolmannella vuosineljänneksellä edellisvuoden tasoon verrattuna. Kasvituotteiden hinnat alenivat vuodessa 8,5 prosenttia. Eläinten ja eläintuotteiden hinnat (pl. turkistuotteet) laskivat 2,7 prosenttia.

ELINTARVIKKEIDEN KULUTTAJAHINNAT HALPENEVAT

Yleinen kuluttajahintojen nousuvauhti hidastui viime vuoden loppua kohden. Viimeisellä neljänneksellä inflaatio oli 0,8 %, kun koko vuoden keskimääräinen inflaatio oli 1,0 %. Elintarvikkeiden hinnat laskivat viimeisellä neljänneksellä vuoden takaisesta 1,5 %, ja koko vuoden aikana elintarvikkeiden hinnat alenivat keskimäärin 0,5 %. Etenkin hedelmien ja kasvien hinnat olivat laskussa, samoin kuin öljyjen ja rasvojen. Ravintolahinnat nousivat viime vuoden viimeisellä neljänneksellä 2,6 % vuoden takaisesta.

INVESTOINNIT NOUSUSSA

Heikosta markkinatilanteesta huolimatta elintarviketeollisuus investoi voimakkaasti tulevaisuuteen. EK:n investointitiedustelun mukaan investoinnit lisääntyivät viime vuonna noin neljäsosalla ja kuluvana vuonna investoinnit kasvaisivat noin 15 %. Olemassa olevan tuotantokapasiteetin käytön tehostamisen lisäksi myös uutta kapasiteettia rakennetaan yleisesti.

ELINTARVIKETEOLLISUUS TARVITSEE VAHVAN KOTIMARKKINAN

Elintarviketeollisuus tähtää voimakkaasti uusille kansainvälisille markkinoille, mutta menestyäkseen se tarvitsee ennen kaikkea vahvaa kotimaista kysyntää. Elintarviketeollisuudessa odotetaan yhteiskunnalta toimia, joilla kotimainen kysyntä saadaan jälleen nousuun. Alaa on jo vuosia rasitettu kiristyvällä ja kilpailua vääristävällä elintarvikkeiden valmisteverotuksella, joka on myös heikentänyt Suomessa valmistettujen tuotteiden kysyntää. Valmisteverotuksen poistaminen pirittäisi kysyntää ja tukisi merkittävästi myös alan vientiponnisteluja.

TIETOA ALASTA

Elintarviketeollisuus on Suomen suurin kulutustavaroiden valmistaja ja neljänneksi suurin teollisuudenala. Alan tuotannon bruttoarvo on [10,6 miljardia euroa](#).

Elintarviketeollisuus on merkittävä työllistäjä. Alan yritysten palveluksessa on [33 000 henkeä](#) yhteensä 1 900 toimipajassa. Elintarviketeollisuus on pienyritysvaltainen. Yrityksistä 65 prosenttia työllistää korkeintaan viisi henkeä.

Elintarviketeollisuus nojaa kotimaisiin raaka-aineisiin. Suomessa valmistettujen elintarvikkeiden kotimaisuusaste on [82 prosenttia](#).

Elintarviketeollisuus on merkittävä viejä. Vuonna 2013 ruokia ja juomia vietiin [1,6 miljardilla eurolla](#) ja tuotiin 4,3 miljardilla eurolla.

Lisätiedot:

Johtaja Heli Tammivuori
heli.tammivuori@etl.fi
Puhelin 040 557 5667

Elintarviketeollisuusliitto ry

Pasilankatu 2, PL 115, 00241 Helsinki
Puhelin (09) 148 871
info@etl.fi • www.etl.fi • www.maistasuomi.fi
Twitter: @ETL_fi

Kuva: Saarioinen